

HET INTERVIEW

PAULA EN PETER D'HONDT OVER VERKEER, MIGRANTEN EN BART DE WEVER

‘Ik heb zoveel gebrek aan moed gezien’

Vroeger was Peter de zoon van Paula D'Hondt, de politica. Nu is Paula de moeder geworden van Peter D'Hondt, de politierechter. De gedrevenheid delen ze: hij voor verkeersveiligheid, zij voor de migranten.

MICHEL VANDERSMISSEN
FOTO'S JIMMY KETS

‘Dit wordt mijn laatste interview’, zegt Paula D'Hondt-Van Opdenbosch nog voor ik één vraag heb gesteld. ‘Ik ben vorige zaterdag 85 geworden. Vanaf nu probeer ik zorgenvrij te leven en bij mijn verstand te blijven. Ik heb nog één grote wens: dat er ergens in dit heelal een plek is waar ik “ons va” terug kan zien (haar in 2007 overleden echtgenoot Paul).’ Paula D'Hondt is nog niet veel veranderd sinds ze twintig jaar geleden als Koninklijk Commissaris voor het Migrantenbeleid door stad en land trok om tot 's avonds laat naar de problemen en besognes van de migranten te luisteren. Ze deed dat meermaals in het gezelschap van haar ‘bondgenoot’ koning Boudewijn. Maar ze luisterde niet alleen, ze wees de migranten ook op hun plichten: ze vertelde Marokkaanse vrouwen dat ze Nederlands moesten leren, en maande Turkse mannen aan om werk te blijven zoeken. Als commissaris stootte ze vaak op harde tegenstand. Filip De Winter van het Vlaams Belang – toen nog Vlaams Blok – dook tijdens haar ‘Ronde van Vlaanderen’ meermaals op met zijn ‘stoottroepen’. Vlaams Blok-leden voerden zelfs een raid uit op haar huis in Kerksken. Het was de tijd van ‘bange blanke man’, van de Hand-in-Handbetogingen en van vele Zwarte Zondagen. ‘Maar ik wil dat de mensen weten dat ik niet alleen Koninklijk Commissaris ben geweest. Ik heb ook andere dingen gedaan. Daardoor voel ik me soms een beetje gefrustreerd. Wie weet dat ik sinds 1993 ook mi-

nister van Staat ben?’ Ondertussen is zij weggedeemsterd uit de politiek en de media. Ze loopt moeilijk, maar haar geheugen blijft ijzersterk en ze corrigeert haar zoon Peter (52) geregeld tijdens het dubbelinterview. Die lijkt haar plaats in de media ingenomen te hebben. Hij is als politierechter van Dendermonde dé schrik van verkeersovertreders.

Ze leest veel. ‘De Standaard en Knack – voor Rik Van Cauwelaert – maar ook veel geschiedenisboeken en de romans die Peter me leent. Nu ben ik het werk van de Hongaar Sandor Marai aan het lezen, en ik geniet van Congo van David Van Reybrouck.’

U hebt een zoon en vier dochters. Wat voor een moeder was u? ‘Een *good enough*-moeder. Ik heb dat vorige week geleerd uit een mooi artikel in *DS Weekblad*, waarin een Amerikaanse kinder-

Paula D'Hondt: ‘Weet u wat me nog het meest ontgoochelt? Dat de elite van de migrantengemeenschap te weinig haar nek heeft uitgestoken’

psycholoog zegt dat je kinderen goed moet begeleiden tot ze drie jaar zijn en nadien ben je best een *just enough of good enough*-moeder. Ik was zo'n moeder, al denk ik soms dat mijn kinderen zelfs aan die zachte opvoeding wilden ontsnappen.’

Peter: ‘O ja? Hoe dan?’

Paula: ‘Door 's nachts langs de ramen binnen en buiten te klauteren.’ (*lacht*)

U was druk bezig met uw politieke carrière?

‘Voor alle functies die ik heb gehad, hebben ze me gevraagd. Ik ben als senator lid geworden van de commissie verkeersveiligheid. Dat was in 1974, net op het moment van de invoering van de snelheidsbeperkingen. Daar heb ik mij voor het eerst laten opmerken.’

‘Ik was natuurlijk veel uithuizig. Wijlen mijn echtgenoot heeft het grootste deel van de opvoeding voor zijn rekening genomen. Ik was veel bezig met dienstbetoon. Dat was in die tijd heel belangrijk.’

Peter, wat vond u van uw afwezigheid als moeder?

‘Dat was leuk. Ik had veel vrijheid als puber.’

Waar komt jullie gedrevenheid vandaan?

Peter: ‘Dat linkse heb ik zeker van mijn moeder geërfd.’

Paula: ‘Ik heb dat meegekregen van het ACW. Het is begonnen bij de kajotters, waar ik als groepsmeisje verantwoordelijk was voor de jongeren. We stonden onder de invloed van de latere kardinaal Cardijn. Zo vond ik mijn roeping om voor sociaal assistente te studeren. Dat vuur heb ik samen met

ons va, mijn echtgenoot, verder gedragen.’

U bent gelovig, maar Peter niet.

Paula: ‘Ik ben gelovig via *ons va*, ik ben het nog. Ik geloof niet dat een geest, een zuiverheid van hart en ziel, zoals die van *ons va*, kan sterven. Ik moet hem opnieuw ontmoeten. Daarom geloof ik.’

‘Aangezien ik hier ter wereld kwam, in een klein dorpje waar de kerk de enige echte instelling was, ben ik christelijk geboren en gebleven. Er was geen alternatief. Sonja Barend, de Nederlandse journaliste, heeft me dat eens gevraagd: “Waarom bent u niet aangesloten bij de socialisten?” Die keuze was er niet en ik heb daar nooit spijt van gehad. Ik ben altijd trouw geweest: trouw aan mijn partij en trouw aan mijn geloof.’

Gaat u nog naar de kerk?

‘Heb je mij hier zien binnensukelen? Neen, dat gaat niet meer.’

God komt naar u?

(*lacht*) **Peter:** ‘God misschien wel, maar in zijn personeel heeft moeder niet zoveel vertrouwen meer.’

Peter, u had wel de keuze en u koos voor een niet-gelovig bestaan. ‘Ik geloof niet in een godsdienst. De eerste die me aantoonde dat God bestaat, spreek ik vrij in de rechtbank. (*lacht*) Nu voel ik me toch meer aangetrokken door het linkse gedachtegoed. Jean-Luc Dehaene heeft ooit gezegd: mocht ik niet gelovig zijn, dan zou ik een socialist zijn. Ik ben dus in goed gezelschap.’

U treedt hard en repressief op tegen hardleerse verkeersovertreders. Hoe komt het dat België het zo slecht doet inzake verkeersveilig-

heid?

Peter: ‘De rode draad in het verhaal van mij en van mijn moeder is de parabel van het vette varken. Een vet varken weet niet dat een mager varken honger heeft. Dat geldt voor alle domeinen van onze maatschappij: de economie, de politiek, het verkeer. Verkeer is hét domein waar het egoïsme en de collectieve veiligheid continu met elkaar in botsing komen. Wanneer rijdt iemand een rond punt op? Als het vrij is? Neen. Als de bestuurder vindt dat hij daar al lang genoeg gestaan heeft.’

‘Vandaag hebben we weer een nieuw hoogtepunt van onverdraagzaamheid in het verkeer bereikt. In uw krant stond het voorstel van Touring om gebotste auto's desnoods weg te takelen met gewonden erin, om de wachtende chauffeurs toch maar snel door te laten. Wat is het volgende? Dat men de slachtoffers ter plekke cremeert?’

Hoe komt het dat de Belg zich zo anarchistisch gedraagt in het verkeer?

Peter: ‘Inzake verkeersveiligheid is er geen tussenweg: je bent ervoor of je bent ertegen. Het zijn in de politiek altijd dezelfde die tegen maatregelen zijn om de verkeersveiligheid te verhogen.’

De liberalen?

Peter: ‘Daar mag ik geen antwoord op geven. Maar ik zal een voorbeeld geven. Herinnert u zich nog de heroïsche debatten bij de invoering van de veiligheidsgordel? Over hoe die gordel onze persoonlijke vrijheid zou

●●●

Vervolg op blz. 18

Paula D'Hondt: 'Ik heb de samenleving totaal zien veranderen.' Peter D'Hondt: 'Verkeer is hét domein waar het egoïsme en de collectieve veiligheid continu met elkaar in botsing komen.'

•••
Vervolg van blz. 16

fnuiken. Het was alsof de terreur naar Oost-Europees formaat werd ingevoerd. Terwijl we nu weten dat de verplichte gordel honderden, duizenden levens heeft gered.'

'De mens heeft iets met snelheid. Je kunt iedereen overtuigen om 's morgens rechts te rijden op de weg. Maar om die mensen te overtuigen dat het nuttig is om in een bebouwde kom 50 kilometer per uur te rijden, is veel moeilijker. Het lijkt of je dat alleen maar kunt doen door repressief op te treden.'

Waarom doet Nederland het zoveel beter op verkeersvlak?

Paula: 'In het begin van mijn politieke carrière, de jaren zeventig, ben ik naar Nederland gegaan omdat ze daar een verkeerscampagne hadden gelanceerd met als thema "Stop de kindermoord". Ik vond dat een harde, maar goede campagne en wilde dat hier ook doen. Maar ook in mijn fractie waren er mensen die van snelheid hielden. Ik was een heel actief lid van de commissie verkeerswezen. Ik was er de enige vrouw. In die periode werden in de gemeente As 23 kinderen voor de schoolpoort doodgereden door een vrachtwagen. Maar dat kan toch niet, die kinderen? We moesten iets doen, maar ik was een roepende in de woestijn.'

Heeft de politiek gefaald? Hoe lang is het geleden dat Jean-Luc Dehaene het rijbewijs met punten wilde invoeren? Het is er nog steeds niet, terwijl het de verkeersveiligheid bevordert.

Peter: 'De wet dateert van 18 juli 1990. Dat is dus 21 jaar geleden. Je zou kunnen zeggen dat de wet volwassen is, maar helaas zijn er nog steeds geen uitvoeringsbesluiten.'

Paula (verbaasd): 'Is dat echt, Peter? Nog geen enkel uitvoeringsbesluit? Weet je waarom Jean-Luc per se dat departement wilde? Omdat hij daar moeilijke zaken kon realiseren, vertelde hij me. Onder andere het rijbewijs met punten. Maar hij ondervond later dat er geen ziel zat in de wet, dat te weinig parlementsliden er echt in geloofden.'

Nog eens: heeft de politiek gefaald?

Peter en Paula: 'Absoluut.'

Paula: 'Er is nooit druk geweest van een alert parlement, op enkele uitzonderingen na, zoals Jos Ansoms, Jef Van den Bergh of David Geerts.'

Peter: 'Het was ook lang niet populair om strenge verkeersregels te promoten. Vergelijk het met het idee om hogere belastingen in te voeren. Niemand vindt dat tof, maar niet alle dingen in het leven zijn tof.'

Mevrouw D'Hondt, hoe diepgaand heeft u de maatschappij zien veranderen?

'Totaal. Gisteren heb ik nog naar een reportage gekeken op Canvas over oorlogskinderen in Oost-Europa. Op het einde dacht ik terug

Peter en Paula D'Hondt: 'Inzake verkeersveiligheid heeft de politiek gefaald.'

Peter D'Hondt: 'Een vet varken weet niet dat een mager varken honger heeft. Dat geldt voor alle domeinen van onze maatschappij'

BIO

PAULA D'HONDT

- Geboren in Kerksken in 1926.
 - Diploma sociaal assistent.
 - 1974: verkozen voor de CVP als senator.
 - 1981 tot 1988: staatssecretaris van PTT.
 - 1988 tot 1989: minister van Openbare Werken.
 - 1989 tot 1993: Koninklijk Commissaris voor het Migrantenbeleid.
 - 1993: minister van staat.
- In 1993 kreeg ze de Prijs voor de Democratie.
Paula Van Opdenbosch was getrouwd met Paul D'Hondt (†2007) en is moeder van vijf kinderen.

aan mijn oorlogsjaren en ik voelde weer de warmte van die zware jaren. De warmte van de solidariteit bij honger en kou. Die mis ik wel een beetje. De mensen hebben het nu veel beter, maar ze zijn killer geworden. Er heerst meer angst. Ik wilde het daarstraks niet zeggen, maar nu doe ik het toch: toen voor het eerst een liberaal eerste minister werd (*Guy Verhofstadt, nvdr*), voelde ik de kilte groeien.'

'Ik heb de samenleving zien veranderen. Ik heb ook het geloof zien verdwijnen. En de gelovigen hebben dan nog een klap gekregen met hun priesters die niet van de kinderen konden afblijven. Het is alsof we gestraft werden. Dat heeft me zwaar ontgoocheld.' 'Ik ben gelukkig om wat ik gekregen heb, om wat ik gedaan heb. Maar ik ben ook ongelukkig omdat ik zoveel gebrek aan moed heb gezien. Ook binnen mijn eigen partij.'

In het eerste deel van uw politieke carrière stond u bekend als een echte tjeef, als de vrouw van het dienstbetoon, als de minister die openbare diensten als het Kijk- en Luistergeld naar Aalst haalde. Maar als Koninklijk Commissaris kreeg u lof van links én rechts omdat u boven de partijen leek uit te stijgen. Na de eerste Zwarte Zondag zei u dat het een lange strijd ging worden. Twintig jaar later lijkt die strijd eerder verloren dan gewonnen.

'We hebben via het commissariaat toch een stem gegeven aan de migranten. Maar opgelost? Hoe zou dat kunnen met internationale gebeurtenissen zoals 9/11 en de revoluties in de Maghreblanden? Dat maakt de tegenstellingen nog veel groter. Het racisme blijft een grote plaag in de wereld en zeker ook in België.'

Maar gaat de toestand niet veel-er achteruit?

'Ach, je moet het werk van het commissariaat in mijn tijd ook niet overdrijven. Ook dat was een mythe, waarvan ik dankbaar gebruik heb gemaakt om enkele zaken bespreekbaar te maken. Ik ben door de pers zéér goed behandeld. Maar ze hebben van mij ook een heldin gemaakt van de linkse kerk ten bate van het samenlevingsmodel. Mijn rol én de rol van migranten is in die tijd geïdealiseerd.'

'Critici beweerden wel dat ik de hand boven het hoofd van de migranten hield. (*fel*) Maar dat is niet waar. Ik heb ze gewezen op hun plichten en op wat ze verkeerd deden. Ach, mijn collega-ministers hebben me laten doen. Ze hebben me laten spreken, maar ze waren toch vooral met hun eigen zaken bezig. Wat ik deed, vonden sommigen helemaal niet zo belangrijk. Ik deed niemand kwaad.'

'De linkse partijen in Franstalig België hebben de zaak ook niet vooruitgeholpen. Ze hebben - soms harde - beslissingen om de instroom van migranten te stoppen, om het aantal asiellozoekers te beperken, te lang tegengehouden. Die lakse sfeer heeft de situatie verergerd.'

Wat zijn de oplossingen?

'We hebben veel geld gestopt in de begeleiding van migranten. Ik zeg niet dat het genoeg was of dat het te veel was, maar je moest eens weten hoe ervan geprofiteerd is. Er zijn aan beide kanten fouten begaan.'

'Weet u wat me nog het meest ontgoochelt? Dat de elite van de migrantengemeenschap te weinig haant nek geeft uitgestoken. In het parlement zitten nu enkele verko-

zenen uit de allochtone gemeenschap. Maar hoor je ze over de migrantenpolitiek? Te weinig.'

Peter, hoe ziet u die conflicten in uw rechtszaal?

'Ik vind het bijzonder frappant dat ik in mijn rechtszaal bijna geen allochtonen zie in bijvoorbeeld zaken van vluchtmissdrijven. Alcohol ook niet, om evidente redenen. Hoewel, ook jonge allochtonen beginnen te drinken, maar ze kruipen dan toch minder achter het stuur, lijkt me. Ze schuiven mee op. Ze nemen al de kleine pesterijen van de Vlamingen over in het verkeer. Misschien is dat wel een bewijs dat de integratie op gang komt.' (*lacht*)

Het centrum voor Gelijkheid van Kansen en zijn directeur Jozef De Witte liggen onder vuur. Sommigen willen een eigen Vlaams centrum.

Paula: 'Is dat beter? Denk je dat er dan minder politieke inmening zal zijn? Ik ben niet zeker. Ik heb altijd gepleit voor een sterk en onafhankelijk centrum, rechtstreeks onder de hoede van de premier. Ik heb nog voorgesteld om Harmel of Martens voorzitter te maken, omdat de politieke carrière van die mannen voorbij was. Die genoten een grote autoriteit. Maar men heeft me daarin niet gevolgd.'

Volgt u de politiek nog?

Paula: 'Met stijgende verbazing en ergernis. We spraken net over engagement. Is dat er nog genoeg? Ik twijfel. Er zitten zeker nog goede mensen in het parlement en de regering. Ze zijn ook allemaal hoger gekwalificeerd dan wij in onze tijd, maar ik heb de indruk dat het allemaal een stuk koeler verloopt. De politieke spelletjes zijn er nog, maar ik hoop oprecht dat de onderhandelaars tot een oplossing voor een grote staatsvorming komen.'

Denkt u dat het mogelijk is?

'Eerlijk? Ik heb er nooit in geloofd. Ik vind dat de NV-A er nu nog bij had moeten zitten. Dan hadden de Vlamingen verder gestaan. Ik denk zelfs dat Bart De Wever dat ook wilde, dat hij meer wilde toegeven. Ik heb het wel voor hem. Maar ik denk dat de harde flamingantische strekking van zijn partij het gewonnen heeft en dat hij daarom de onderhandelingen heeft verlaten. Ik vrees dat de CD&V wel eens een harde weerslag zou kunnen krijgen, met of zonder akkoord.'

Wat verwacht u nog van de rest van uw leven?

'Ik wil leren gelukkiger te zijn. Dat ik niet zoveel zorgen moet dragen. Ik ben om alles bezorgd. Ik moet leren oud te worden. Je verdwijnt bij het ouder worden. Als politicus denk je dat je volmaakt bent, maar dan word je ouder en je tenen doen pijn, in de kerk kom je nog moeilijk van je stoel af en je moet een wandelstok gebruiken. Je bent verplicht om je zelfbeeld af te bouwen. Die gebreken leren te aanvaarden, vraagt een grote inspanning.'